

การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแสวงหาความรู้
ของนักศึกษากฎหมาย ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
The Development of Learning Management Strategy Based
on Inquiry-Based Learning and Metacognition Approaches to
Enhance Criticalthinking and Knowledge Acquisition Abilities of
Undergraduate Law Students in National University of Laos

ดวงมาลา คำสงกา*

Douangmala.flp@gmail.com

สมชาย วรกีจเกษมสกุล**

สมยศ ชิตมงคล***

ชาติชาย ม่วงปทุม****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันมาพัฒนายุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ 2) ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนายุทธศาสตร์ 3) ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษากฎหมายปีที่ 3 คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวปีการศึกษา 2559 สุ่มแบบกลุ่มโดยดำเนินการทดลอง 10 สัปดาห์ๆ ละ 2 วันๆ ละ 2 ชั่วโมง เครื่องมือวิจัยดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบฯ 3) แบบประเมินฯ โดยใช้แบบแผนการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design

* นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

** รองศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มการวิจัยและประเมิน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ การทดสอบทีแบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) ชื่อยุทธศาสตร์ 2) ความเป็นมาและความสำคัญ 3) ลักษณะสำคัญ 4) แนวคิดพื้นฐาน 5) หลักการ 6) จุดมุ่งหมาย 7) กระบวนการของยุทธศาสตร์ได้แก่ 7.1) กระบวนการจัดการการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเผชิญสถานการณ์ ขั้นพินิจพิจารณาและประสบการณ์ ขั้นสืบสานสู่การปฏิบัติ ขั้นชี้ชัดข้อกฎหมาย ขั้นขยายความรู้ไปประยุกต์ 7.2) การจัดปัจจัยสนับสนุนและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและการประเมินผล

2. ผลการใช้ยุทธศาสตร์ฯ พบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการใช้สูงกว่าก่อนการใช้ยุทธศาสตร์ 2) นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ หลังการใช้สูงกว่าก่อนการใช้และแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสืบสอบ เมตาคognition ขั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแสวงหาความรู้

Abstract

This research studied inquiry-based learning and metacognition approaches to develop strategy, the purposes of this research was 1) to develop the learning management strategy based on inquiry-based learning and metacognition approaches to enhance critical thinking and knowledge acquisition abilities 2) to study the effects of the learning management strategy. The research consisted of three phases, as follows: Phase 1, study the states and problems of learning management; Phase 2, develop the learning management strategy 3, study the results from implementing the strategy.

The sample group was the third year of undergraduate law students at the Faculty of Law and Political Science, National University of Laos in the academic year 2016. The students were randomized to be the experimental group. Duration of the experiment was ten weeks, two days a week and two hours of each day. The instruments of the study composed of learning management plans, a critical thinking ability test, a knowledge acquisition abilities evaluation. The design of the experiment was a One Group Pretest-Posttest Design. The quantitative data were analyzed to be mean, standard deviation, percent, t-test and One way ANOVA. The qualitative data were analyzed by content analysis.

The results found as follows:

1. The details of components of the strategy included: 1) strategy name 2) background and importance 3) characteristic 4) concepts and theories 5) principles 6) purposes 7) the strategy process consisted of two parts: 7.1) the learning management process; comprised five procedures including Confronting the situation, Combining thoughts and experiences, Connecting to performance, Identifying the matters of law and Extending knowledge to application and 7.2) learning support factors and environmental management, and 8) measurement and evaluation.

2. The results of implementation of the strategy found that 1) After learning through activities under the strategy, the posttest mean score of the critical thinking ability of the undergraduate law students was not below the standard level of 80 percent and was higher than the pretest 2) The posttest mean score of their knowledge acquisition abilities in high group, medium group and low group were higher than the pretest and the knowledge acquisition abilities of each group were different at the statistical significance level of 0.5.

Keyword: Inquiry-based learning, metacognition, critical thinking, knowledge acquisition

บทนำ

ทักษะสำคัญของผู้เรียนที่ควรมีในศตวรรษที่ 21 คือ 3Rs และ 7Cs โดยที่ 3Rs หมายถึง ทักษะการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน และการคำนวณที่เป็นการนำทักษะเหล่านี้มาเพิ่มความสำเร็จให้กับผู้เรียน ส่วน 7Cs ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) ทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ 4) ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ 5) ทักษะการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและ 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้แต่ในสภาพจริงจากการวิเคราะห์สถานการณ์ การทำงานของผู้สำเร็จการศึกษากฎหมายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Anna Masliakova & Katherine Chau, 2011, P.24) และจากผลการประเมิน การสอนของอาจารย์กฎหมายในแต่ละปี (คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์, 2013, 2014, 2015) จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของ คณะนิติศาสตร์ และ

รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวปี 2015 และจากการสัมภาษณ์อาจารย์สอนกฎหมาย (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 13 มกราคม 2558) พบว่านักศึกษากฎหมายยังมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการแสวงหาความรู้ค่อนข้างน้อย

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างสุ่มรอบคอบ เกี่ยวกับข้อมูล สภาพการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏ โดยใช้ข้อเท็จจริง หลักการ กฎเกณฑ์ ความรู้ และ ประสบการณ์ ของตน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล มีความถูกต้อง ชอบธรรม (Dewey, 1933; Dressel, 1957, P.10; Ennis, 1985, P.10; Moore & Parker, 1986, PP. 4-5; Kurfiss, 1988: 42) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่ทุกคน ทุกระดับ ทุกอาชีพ ควรมีในศตวรรษที่ 21 เพราะถ้าทุกคนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณก็จะทำให้ไม่ตัดสินใจเชื่อ หรือทำอะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีเหตุผลหรือข้อมูลหลักฐานที่น่าเชื่อถือ เพราะฉะนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญและจำเป็นในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้การตัดสินใจในการ

ทำกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีเหตุผลถูกต้อง และเหมาะสม (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558, หน้า 9)

การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นอีกทักษะหนึ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับบุคคลในยุคปัจจุบัน โดยที่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้สร้างความรู้ ของตนเองจากการคิดและปฏิบัติจริงตามลำดับขั้น เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญจำเป็นของสิ่งที่จะเรียนรู้ วางแผนกำหนดขอบเขตวิธีการเรียนรู้ ลงมือเรียนรู้ตามแผน นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ วิเคราะห์อภิปรายสรุปความรู้ ข้อคิด แนวทางในการปฏิบัติ จัดทำผลงานรายงานผลการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ของตนในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดความสนใจ (พจนา ทรัพย์สมาน, 2550, หน้า 2-3) ซึ่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงมีความสุขและภาคภูมิใจ ในตนเองสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และการเรียนรู้มิใช่ถูกสอนอยู่ตลอดเวลา ควรให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการซักถาม พุจฉยคิดหาเหตุผล (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2541) และการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล และบุคคลเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมเกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาในแต่ละบุคคล (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2540) ซึ่งเมื่อผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ก็จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

แนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย เกิดความคิด และ ลงมือเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2554, หน้า 141) กล่าว

ว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเป็นการดำเนินการเรียนการสอน โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่น ในด้านการสืบค้นหาแหล่งความรู้ การศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์ การสรุปข้อมูล การอภิปรายโต้แย้งทางวิชาการ และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น สอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 56) ที่กล่าวถึง วิธีสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมาย วิธีสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมีความสำคัญจำเป็น และมีประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสได้ฝึกกระบวนการคิด มีโอกาสศึกษาสำรวจ ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักประเมินการทำงานของตนเองและกลุ่ม และรู้จักนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2558, หน้า 49-50) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ ไว้ว่าผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ มีโอกาสได้ศึกษา สำรวจ ค้นหา รวบรวมข้อมูล บันทึก ทดสอบความคิด ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักอภิปรายแสดงความคิดเห็นเห็นระหว่างกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา คิดตัดสินใจ คิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์ความรู้และทักษะ ผู้เรียนรู้จักประเมินการทำงานด้วยตนเอง และนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

เมตาคอกนิชัน เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถช่วยผู้เรียนให้เข้าใจกระบวนการคิดของตนเอง และสามารถควบคุมจัดการกับกระบวนการคิดนั้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ดังที่ Brown (1987) ได้กล่าวว่า เมตาคอกนิชัน เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดเกี่ยวกับการรู้ของตนเอง สามารถควบคุมกระบวนการคิดของตนเอง ให้เลือกใช้กลวิธีในการวางแผน การกำกับควบคุม และการประเมินการคิดของตนเองได้ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนการคิดของตนเองให้เหมาะสม จนกระทั่งทำงานสำเร็จได้ สอดคล้องกับ Cross & Paris (1988, P.131) ซึ่งกล่าวว่า เมตาคอกนิชัน คือ วิธีการที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดของตนเอง สามารถควบคุมความคิดตลอดจนการประเมิน วางแผนและจัดระบบการคิดของตนเอง และ O'Malley & Chamot (1990, P.230) ที่กล่าวว่า เมตาคอกนิชัน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้หรือความรู้ในกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การตรวจสอบการเรียนรู้ ในขณะที่กระบวนการเรียนรู้ที่กำลังดำเนินอยู่หรือ การประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของตนหลังจากที่ทำภาระงานเสร็จสิ้นแล้ว

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมาย บนฐานแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันซึ่งผู้วิจัยมีความคาดหวังว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมายได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมทั้งนี้ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางให้อาจารย์สอนกฎหมาย และผู้สนใจนำกระบวนการดังกล่าวไปปรับใช้ตามความเหมาะสม อันจะเป็นการพัฒนาให้นักศึกษากฎหมายให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถ ในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมาย ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

2. เพื่อศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถ ในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมาย ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ดังนี้

2.1 ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษากฎหมายระหว่างก่อนและหลังการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน

2.2 ศึกษา และเปรียบเทียบความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมายที่มีระดับ ผลการเรียนสูง ปานกลาง และ ต่ำ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ระหว่างการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักศึกษากฎหมายที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2. นักศึกษากฎหมายที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการใช้ยุทธศาสตร์สูงกว่าก่อนการใช้ยุทธศาสตร์

3. นักศึกษากฎหมายที่มีระดับผลการเรียนสูงปานกลาง และ ต่ำ ที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน มีความสามารถในการแสวงหาความรู้แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้มีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ เพื่อหาแนวคิด หลักการ วิธีการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่สนับสนุนยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ และศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ ความสามารถในการแสวงหาความรู้เป็นพื้นฐาน ในการกำหนด วิธีการหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ของนักศึกษากฎหมาย

1.2 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ของนักศึกษากฎหมาย ด้วยการสัมภาษณ์อาจารย์สอนกฎหมาย ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และมีผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนกฎหมายที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ มีตำแหน่งทางวิชาการ

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอาจารย์สอนกฎหมาย ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการสอนกฎหมาย ไม่น้อยกว่า 5ปี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนกฎหมายที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ มีตำแหน่งทางวิชาการ และมีประสบการณ์ในการสอนกฎหมาย ไม่น้อยกว่า 5ปี จำนวนกลุ่มละ 5 คน

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อาจารย์สอนกฎหมาย และแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนกฎหมาย

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้ง การสัมภาษณ์อาจารย์สอนกฎหมาย และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกฎหมายโดยติดต่อประสานงานเพื่อขอสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ บันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์และบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปตามประเด็นที่ได้จากการศึกษา

2. ระยะที่ 2 การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้มีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน และข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์สอนกฎหมาย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกฎหมายนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นร่างยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การร่างยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิด

พื้นฐานหลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ ขั้นตอน กระบวนการจัดการการเรียนรู้ บทบาทครู บทบาทผู้เรียน การวัดการประเมินผลตามยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปใช้

2.3 ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ ซึ่งการตรวจสอบโครงสร้างของยุทธศาสตร์ที่ออกแบบนี้ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับได้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62

3. ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็น นักศึกษากฎหมายปีที่ 3 คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 ห้องเรียน นักศึกษาจำนวน 167 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็น นักศึกษากฎหมายปีที่ 3 คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1ห้องเรียนมีนักศึกษา 54 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.2.1 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.2.2.2 ความสามารถในการแสวงหาความรู้

3.3 แบบแผนการทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3ชนิด ได้แก่

3.4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ฯ จำนวน 10 แผนฯ ละ 4 ชั่วโมง รวม 40 ชั่วโมง การหาคุณภาพ ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ

3.4.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยจากสถานการณ์ปัญหาที่มุ่งวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 3 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยภาระบุ และทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา การพิจารณาตัดสินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา และการตัดสินใจแก้ปัญหอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนรายข้อในลักษณะของคะแนนรูบริก (Rubric Scoring) 3 ระดับ ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนน เท่ากับ 0.83

3.4.3 แบบประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ศึกษารายงานผลการแสวงหาความรู้ โดยสร้างให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ โดยให้นักศึกษากำหนดประเด็นในการค้นคว้า วางแผนการค้นคว้า ดำเนินการค้นคว้า และรายงานผลการค้นคว้าแบบประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ฉบับนี้มีการตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบรูบริกซึ่งมีระดับคะแนนเป็น 0 1 2 การตรวจจะให้คะแนนตามด้านต่างๆ ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ การกำหนดประเด็นค้นคว้า การวางแผนการค้นคว้า การดำเนินการค้นคว้าตามแผน การวิเคราะห์ข้อมูลจากการค้นคว้า การสรุปผลจากการค้นคว้า และการบันทึกจัดเก็บ โดยแต่ละด้านจะมีคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนที่แตกต่างกันไป ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และค่าความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนนเท่ากับ 0.81

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยใน
ระยะนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ก่อนดำเนินการใช้ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ทดสอบความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษากฎหมาย ระดับปริญญา
ตรีในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น

3.5.2 ดำเนินการใช้ยุทธศาสตร์เพื่อ
ส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ของนักศึกษา
กฎหมาย จัดการเรียนรู้เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ
2 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง รวม 20 ครั้ง
ระหว่างการใช้ยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความ
สามารถในการแสวงหาความรู้ ของนักศึกษากฎหมาย
จำนวน 4 ครั้ง หลังจากสอนเสร็จแผนการสอนที่ 1, 4, 7
และ 10 โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการแสวงหา
ความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งในแบบประเมินจะมีทั้งหมด 4
ข้อ ข้อที่ 1 และ 2 ให้ทำในชั้นเรียน และข้อที่ 3 และ 4
ให้ส่งในชั่วโมงต่อไป

3.5.3 หลังการดำเนินการใช้ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ทดสอบความสามารถในการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษากฎหมาย ด้วยแบบ
ทดสอบฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการใช้ยุทธศาสตร์

3.5.4 หลังการจัดการเรียนรู้ตาม
ยุทธศาสตร์แต่ละแผน ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยได้บันทึกผล
หลังการสอน โดยมีการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะ
ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และ ได้ตรวจใบกิจกรรมต่างๆ
ตามยุทธศาสตร์

3.5.5 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการ
ทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ
ข้อมูลจากการประเมินความสามารถในการแสวงหา
ความรู้ ของนักศึกษากฎหมายนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการ
ทางสถิติต่อไป

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
(\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่
ได้จากการทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของ
นักศึกษากฎหมาย

3.6.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถ
ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
ใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (One Sample t -test)

3.6.3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถ
ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้
ยุทธศาสตร์ด้วยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (Dependent
Sample t -test)

3.6.4 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง
ค่าเฉลี่ยของการประเมินความสามารถในการแสวงหา
ความรู้ของนักศึกษากฎหมายที่มีผลการเรียนระดับสูง
ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ระหว่างการใช้ยุทธศาสตร์
จำนวน 4 ครั้งด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทาง
เดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่โดยใช้
วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการ
เรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิด
เมตาคอกนิชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการแสวงหา
ความรู้ของนักศึกษากฎหมายพบว่า ยุทธศาสตร์การ
จัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ
และแนวคิดเมตาคอกนิชัน มีองค์ประกอบ ได้แก่
1) ชื่อยุทธศาสตร์ 2) ความเป็นมาและความสำคัญ
ของยุทธศาสตร์ 3) ลักษณะสำคัญของยุทธศาสตร์
4) แนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์
5) หลักการของยุทธศาสตร์ 6) จุดมุ่งหมายของ
ยุทธศาสตร์ 7) กระบวนการของยุทธศาสตร์การจัดการ

การเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการจัดการการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเผชิญสถานการณ์ ขั้นผลานความคิดและประสบการณ์ ขั้นสืบสานสู่การปฏิบัติ ขั้นชี้ชัดข้อกฎหมาย และ ขั้นขยายความรู้ไปประยุกต์ 2) ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดปัจจัยสนับสนุน การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน และ 8) การวัดและการประเมินผลตามยุทธศาสตร์ ผลจากการประเมินความเหมาะสมของยุทธศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

2. ผลการศึกษาการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมาย ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

2.1 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษากฎหมาย ระหว่างก่อนและหลังการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

2.1.1 นักศึกษากฎหมายมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.72 คิดเป็นร้อยละ 79.77 ซึ่งไม่น้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ($t=0.15$; $p=0.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2.1.2 นักศึกษากฎหมายมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนด้วยยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ ($t=35,21$; $p=0.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2.2 นักศึกษากฎหมาย ทุกกลุ่มความสามารถมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแสวงหาความรู้ ของนักศึกษากฎหมายที่มีระดับผลการเรียนสูง ปานกลาง และ ต่ำ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันพบว่า นักศึกษากฎหมาย ที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน มีความสามารถในการแสวงหาความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษากฎหมาย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ฯ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น โดยค่าเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมฯ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมฯ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ สามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษากฎหมายได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่งการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบสืบสอบ และแนวคิดเมตาคอกนิชัน เป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่มุ่งส่งเสริมกระบวนการคิด และการควบคุมกระบวนการคิดของนักศึกษา นับตั้งแต่การนำเสนอสถานการณ์ต้องมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักศึกษาได้ฝึกคิด พิจารณา ไตร่ตรอง และวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางกฎหมายอย่างละเอียดรอบคอบ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างอิสระ และมีการควบคุมกระบวนการคิดของตนเอง นับตั้งแต่การวางแผนการค้นคว้า/การเรียนรู้ของตนเอง ตลอดจนการลงมือปฏิบัติ สำรวจ ตรวจสอบ ค้นหา สืบค้นข้อมูล จนถึงการ

สรุปคำตอบด้วยตนเอง โดยมีการอ้างอิงข้อมูลและข้อมูลหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีการจดบันทึก มีการนำเสนอคำตอบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย และในชั้นเรียนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนวิธีเรียนของตนเอง ให้มีความถูกต้อง ดังที่ ภพ เลหาไพบูลย์ (2534) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบสืบสอบ ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ได้รับโอกาสในการพัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ และช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ และสอดคล้องกับชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 133) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสืบสอบ หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ปัญหาเป็นหัวใจสำคัญของการสืบสอบ มีหลายรูปแบบ การวิเคราะห์เป็นการแยกปัญหาเป็นส่วนๆ แล้วศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างมีวิธีการ และต้องทำทีละขั้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ฯ ยังส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในหลายรูปแบบ เช่น การสนทนาพูดคุย การสัมภาษณ์อาจารย์สอน ผู้ปฏิบัติการ ผู้ประกอบการ / นักธุรกิจ วิทยากร การอภิปรายซักถาม การเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ต่างๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ จึงเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาในทุกด้าน ทำให้นักศึกษา มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น มีเหตุผล มีการหาข้อมูลหลักฐานมาสนับสนุนความคิดของตนเอง รู้จักการแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักเคารพความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น

ประเด็นที่สองการจัดการจัดปัจจัยสนับสนุนและการจัดบรรยากาศของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้สึกรับรอง ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา ให้คำแนะนำอย่างทั่วถึง จัดบรรยากาศให้มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บรรยากาศในห้องเรียนค่อนข้างเงียบ นักศึกษาจะมีความรู้สึกวิตกกังวล ไม่กล้าพูด ไม่กล้าตั้งคำถาม ไม่แสดงความคิดเห็น ไม่กล้าที่จะสนทนาในกลุ่มย่อย และไม่กล้าที่จะเสนอคำตอบของตนทั้งในกลุ่มย่อย และในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้สร้างความไว้วางใจให้แก่ นักศึกษา โดยการพูดคุย แนะนำวิธีการค้นคว้า สืบค้นข้อมูล แนะนำแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้แก่นักศึกษา กระตุ้นให้นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ และแบ่งปันแหล่งข้อมูล หรือข้อมูลต่างๆให้แก่กัน ให้การยอมรับและให้ความอบอุ่นให้กำลังใจ ให้คำชมเชยเมื่อนักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น หรือเสนอความคิดเห็น หรือคำตอบที่มีเหตุผล กระตุ้นด้วยการให้เพื่อนได้ชื่นชมความคิด หรือวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษา และสิ่งสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษาได้รับการส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเต็มที่ อาจารย์จะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอาจารย์เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักศึกษา อาจารย์จะต้องจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอ ต้องคอยกระตุ้นและให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่นักศึกษาอย่างใกล้ชิด จัดสถานการณ์ให้นักศึกษาได้ฝึกการคิด พิจารณา ไตร่ตรอง วางแผน การเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมสืบค้นความรู้ และสรุปคำตอบของสถานการณ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน โดยมีการนำเสนอในกลุ่มย่อย และในชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ ความเพียงพอ ความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูล และวิธีการที่ได้มาซึ่งคำตอบของนักศึกษา ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 56) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสืบสอบเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมาย วิธีสืบสวนสอบสวนความรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับทีศนา เขมมณี (2557, หน้า 141) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสืบสอบ หมายถึง การดำเนินการเรียนการ

สอน โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่น ในด้านการสืบค้นหาแหล่งเรียนรู้ การศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์ การสรุปข้อมูล การอภิปรายโต้แย้งทางวิชาการ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมายจากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากฎหมาย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ฯมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแสวงหาความรู้สูงขึ้น และจากการประเมินความสามารถในการแสวงหาความรู้ 4 ครั้ง ทั้งในภาพรวมและรายครั้ง พบว่า นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนที่แตกต่างกันมีความสามารถในการแสวงหาความรู้แตกต่างกัน และ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมาย กลุ่มผลการเรียนสูง กลุ่มผลการเรียนปานกลางและกลุ่มผลการเรียนต่ำ ทุกคู่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ สามารถส่งเสริมความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษากฎหมายได้ทั้งกลุ่มสูง กลาง และต่ำได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่งการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ฝึกตั้งคำถาม และกำหนดประเด็นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้วางแผน การสืบค้น / วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ลงมือค้นหา สืบค้นข้อมูล/ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสืบค้น และสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง นอกจากนั้น ยังฝึกให้ผู้เรียนได้มีการบันทึก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มย่อย และในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และมีการอ้างอิงข้อมูลหลักฐานต่างๆ ที่น่าเชื่อถือเพื่อมาสนับสนุนความคิดเห็นของตนเองในขณะที่มีการโต้แย้งความคิดของคนอื่น และยังฝึกให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ของตนที่ได้รับจากการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่นอีกด้วย ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 63) ระบุว่า การเรียนรู้แบบสืบสอบเป็นกระบวนการใช้คำถามที่มีความหมายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสืบสวนหรือค้นหาคำตอบในประเด็นที่กำหนด เน้นการให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองผู้เรียนได้แสดงบทบาทในการแสวงหาความรู้อย่างแท้จริงซึ่งประกอบด้วย การสังเกต การตั้งสมมติฐาน การทำนายผลและการนำความคิดที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆและสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545, หน้า 136) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสืบสอบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าความรู้ โดยผู้สอนตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล จนกระทั่งค้นพบความรู้หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง สรุปเป็นหลักการ กฎเกณฑ์หรือวิธีการในการแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการควบคุมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมในสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง และ วรารวรรณ จันทรวงศ์ (2556, หน้า 83-84) กล่าวถึงกระบวนการของเมตาคอกนิชันว่าเป็นการนึ้ย้อนความรู้เดิม การที่ผู้เรียนค่อยๆ คิด ค่อยๆ พิจารณาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ตนมีอยู่เดิม จนกระทั่งเขาสามารถปรับความรู้ ให้เข้ากับสภาพที่พบ แสดงว่ามีการคิดเชิงลึกด้วยการปรับความรู้ ชัดเกล้า

ความรู้ที่ตนมีอยู่แล้วเชื่อมโยงความรู้เข้ากับคำถามของครูที่เกริ่นนำในระยะแรก หรือ เรื่องราวที่กำลังมีการพูดคุยกันระหว่างผู้เรียนกับครูว่าผู้เรียนได้เรียนอะไรมาแล้ว และต่อไปจะเรียนอะไร เช่น ผู้เรียนคิดด้วยตนเองว่าเขาใช้เทคนิคการคิดอะไรในการอธิบาย ผู้เรียนพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับความรู้เดิมที่เคยเรียนผ่านมาแล้ว หรือผู้เรียนมีการระบุว่าเขาจะรู้อะไรมาแล้ว ไม่รู้อะไร และต้องการรู้อะไร มีการวางแผนการเรียน ผู้เรียนมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการเรียนของตนเอง มีการเลือกและกำหนดเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ ผู้เรียนมีการจัดลำดับและขั้นตอนการปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการกำหนดความคาดหวังหรือคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า มีการเลือกและกำหนดเส้นทางที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างหลากหลาย และแสวงหาความรู้ ที่ผู้เรียนมีการตีความหมายว่าสิ่งใดที่ตนจะต้องรับรู้ และแสดงว่าเขาเกิดการเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีทั้งการสืบเสาะหาความรู้ข้อมูล การมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล และการตีความหมายข้อมูล เพื่อการสร้างความรู้สำหรับตน ผู้เรียนมีการทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำไปแล้ว และแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลอื่นด้วยข้อมูลที่ตนแสวงหา ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้ตนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการฝึกฝน มีความเพียรพยายาม มีความรับผิดชอบตามที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม เช่น ผู้เรียนมีการเขียนความรู้สึกลงบนที่ติดขึ้นจากการเรียนรู้ มีการตัดสินใจ และเลือกขั้นตอนที่ตนจะดำเนินการต่อไปด้วยความระมัดระวังและเหมาะสม

ประเด็นที่สองการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากว่ามีการจัดกิจกรรมภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ร่วมกัน มีอิสระในการคิดในการแสดงความคิดเห็น มีการยอมรับ มีการเคารพความคิดเห็น

ที่แตกต่างกัน มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยที่สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ต้องจัดพื้นที่ให้เพียงพอสะดวกในการจัดกิจกรรม และการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น จัดให้ผู้เรียนได้นั่งรวมกลุ่มกันจัดพื้นที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีพื้นที่สำหรับการทำงานร่วมกันอย่างพอเพียงเป็นต้น ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน จัดให้ผู้เรียนมีแหล่งเรียนรู้ได้ศึกษา ค้นคว้า สืบค้นหาข้อมูล หาความรู้ เช่น จัดมุมสืบค้นในห้องสมุด แนะนำเว็บไซต์ต่างๆ จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดีเช่น เชิญวิทยากรมาบรรยาย จัดให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติการในสถานที่จริงเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน นอกจากการจัดสภาพแวดล้อมแล้ว ผู้สอนยังต้องจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ เช่น ไปกิจกรรมต่างๆ เอกสารประกอบการเรียน เป็นต้น และจัดวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และที่สำคัญควรจัดชั่วโมงในการให้คำปรึกษา และจัดแหล่งประสานงานเพื่อให้คำปรึกษาทางสื่อออนไลน์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ไปใช้ ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคognition ชัดเจนก่อนนำไปใช้ โดยผู้สอนที่นำยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ไปใช้ จะมีบทบาทที่เปลี่ยนไปจากเดิม โดยเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สถานการณ์ปัญหา หรือปัญหา ที่นำมากระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง หรือมีโอกาสพบในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับเรื่องที่

เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดข้อสงสัย มีความกระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ในช่วงแรกๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชัน ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรม ส่วนมากผู้เรียนยังไม่สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม หรือในชั้นเรียน ผู้สอนควรตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกวิเคราะห์สถานการณ์ ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้มากขึ้น ผู้สอนควรแนะนำให้ละเอียดเกี่ยวกับการตอบคำถามต่างๆ ในใบกิจกรรมที่แจกให้ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นใบกิจกรรมการค้นหาคำตอบ (รายบุคคล) ใบสรุปคำตอบของกลุ่ม และใบกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้ (รายกลุ่ม) เมื่อผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยและมีความเข้าใจในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขณะ que ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความเวลาผู้เรียนในการคิดและการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่ ไม่ควรเร่งรัด ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่างๆ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนในแง่มุมอื่นๆ ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลของตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นออกมาให้มาก ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

1.5 หลังจาก que จัดกิจกรรมเสร็จแต่ละแผนให้นักศึกษาส่งใบกิจกรรมที่บันทึก ทั้งเป็นรายบุคคล

และรายกลุ่มให้ผู้สอนเพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียนแต่ละคน และแต่ละกลุ่ม หลังจากการตรวจแต่ละครั้ง ผู้สอนควรเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตนเองหรือวิธีการในการค้นหาคำตอบในขั้นตอนต่อไปให้ผู้เรียนทราบ ไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอแนะต่อแนวทางการทำงานเป็นรายบุคคล และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงแนวทางการเรียนรู้ที่ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูง เช่น การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการจัดการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ข้อมูล คิดหาเหตุผล อย่างสุขุมรอบคอบ และรอบด้านในการตัดสินใจในการแก้ปัญหา

2.2 ควรศึกษาการนำยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบและแนวคิดเมตาคอกนิชันไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากแนวคิดเมตาคอกนิชันเป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนได้พิจารณา และกำกับตนเองเกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง เริ่มตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ ตรวจสอบ และประเมินการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นพบแนวทางในการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และสามารถนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์. (2013; 2014; 2015). *เอกสารรวบรวมผลการประเมินการสอนของอาจารย์กฎหมาย*. นครหลวงเวียงจันทน์: คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด ทักษะและการนำไปใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี. (2554). ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* 36(2): 188-204.
- ทิตนา เขมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- พจนนา ทรัพย์สมาน.(2550). *การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีการเทคนิคการสอน 2*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2534). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วราวรรณ จันทรวงศ์. (2556). *การคิดและการคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ : แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- วัฒนาพร ระวังบุกข์. (2540). *การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognitionชั้นในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบโดยตรงกับแบบสอดแทรกเนื้อหาในการสอน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่...เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรีนติ้ง.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. (2541). *การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. *วารสารการศึกษานอกโรงเรียน (กุมภาพันธ์)*, 5-7.
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545). *21 วิธีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบบการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Anna Masliakova & Katherine Chau. (2011). *Situational analysis of the employability of law graduates in Lao PDR*. Vientiane.
- Brown, R. R. (1987). Individual, situational, and demographic factors predicting faculty commitment to the university. *Dissertation Abstracts international*, 30(3), 2384-A.
- Cross, D. R., & Paris, S. G. (1988). Developmental and instructional analyses of children's metacognition and reading comprehension. *Journal of Educational Psychology*, 80(2), 131-142.

- Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the Educative process*. Boston: D.C.Heath.
- Dressel, P. L., and Mayhew, L. B. (1957). *General educational: Exploration in evaluation*. 2nd ed. Washington, DC: American council on education.
- Ennis, R. H. (1985). A logical basic for measuring critical thinking skills. *Educational Leadership*, 43(4), 45 – 48.
- Kurfiss, J. G. (1988). *Critical Thinking: Theory, Research, Practice, and possibilities*. ASHE-ERIC Higher Educational Report No 2 Washington, D.C: The George Washington University, Graduate Education and Human Development.
- Moore & Parker. (1986). *Critical thinking: Evaluating claims and arguments in everyday life*. Moore, Brooke Noel. Palo Alto. Ca : Mayfield.
- O'Malley, J. M. and A. U Chamot. (1990). *reprinted 1995 Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Slavin, L.A. (1991). Toward a multicultural model of the stress process. *Journal of counseling and development*. 70, 156-163.